

อารมณ์ของพระโศดาบัน

โอกาสนี้บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย ได้พากันสมทานพระรัตนตรัยแล้ว ต่อไปนี้ ขอให้รวบรวมกำลังใจให้อยู่ในเขตของกุศล คือ อันดับแรกตั้งใจฟังเสียง ขณะที่ได้ยินเสียงชัดรู้เรื่องทุกอย่างทุกถ้อยคำ

อย่างนี้ชื่อว่า จิตเป็น

สมาธิ

เพราะคำว่าสมาธิแปลว่า

ตั้งใจไว้เฉพาะเหตุใดเหตุหนึ่ง นี่เราตั้งใจฟังเสียง เมื่อฟังแล้วก็คิดตามเป็นตัว

ปัญญา

วันนี้พูดต่อถึงทางสายเข้าสู่พระนิพพาน เมื่อบริวารนี้ได้กล่าวไว้แล้วตามพระพุทธพจน์ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า อธิศีลสิกขา เป็นกำลังของพระโศดาบันกับพระสงฆ์สามเณร อธิจิตสิกขา เป็น

กำลังของพระอนาคามี

อธิปัญญาสิกขา

เป็นกำลังของพระอรหันต์ผล นี่ถ้าเราเข้าใจรวบรัดในการปฏิบัติพระกรรมฐาน

เราก็จะมีกำลังใจเข้าถึงมรรคผลได้โดยง่าย แต่ทั้งนี้ก็ต้องเว้นไว้แต่ว่าเว้นจาก

ปถวิโธ

และ

ตริจฉานกถา

จงจำไว้ว่าอารมณ์ใดที่ประกอบไปด้วยความรัก ประกอบไปด้วยความโลภ ประกอบไปด้วยความโกรธ ประกอบไปด้วยความหลง อันนั้นพระพุทธเจ้ากล่าวว่าเป็นอารมณ์ของ ตริจฉาน คำว่า ตริจฉาน ก็หมายความว่า

ไปขวาง เตรีจฉานนี้เขาแปลว่าไปขวาง ๆ คือ มันขวางจากทางดี มันไม่ตรงดี

เพราะว่าอาการอย่างนั้นเป็นอาการของตรีจฉาน จิตคิดเป็นใจตรีจฉาน

วาทกล่าวตรีจฉานกถาเป็นวาทของตรีจฉาน อาการทำเป็นอาการของตรีจฉาน ไขไม่ได้

พระพุทธเจ้าไม่มีความประสงค์

ฉะนั้นอาการของตรีจฉานทั้งหมด อันพึงจะเกิดทางจิตก็ดี ทางวาจาก็ดี ทางใจก็ดี จงอย่ามีในสำนักของเรา จงระมัดระวัง กำลังใจเป็นสำคัญ อย่าเอาอารมณ์ของตรีจฉานเข้ามาใช้ในจิตและจงอย่าไปเพ่งเล็งบุคคลอื่น

จงอย่าสนใจกับอารมณ์ของคนอื่น จงอย่าสนใจกับจริยาของบุคคลอื่น

ให้พยายามปรับปรุงใจตนเองเป็นสำคัญ และให้ทรงพรหมวิหาร

4

มีอิทธิบาท

4

ฟังแล้วก็ต้องจำ จำแล้วก็ต้องประพฤติปฏิบัติ จงจำไว้

ถ้าจำไม่ได้ก็จงรู้ตัวว่าเลวเกินไป คนเลวเขาไม่เรียกว่า คน เขาเรียกว่า

สัตว์ในอบายภูมิ

ต่อไปนี้ให้ทุกคนควบคุมตัวเองเป็นสำคัญ อย่าเข้าไปยุ่งกับบุคคลอื่น ทุกคนที่เข้ามาในสำนักควรจะปฏิบัติอยู่ในความดี และ ควบคุมตัวเองเป็นสำคัญ อย่าทำจิตเสีย

อย่าทำวาจาเสีย อย่าทำใจเสีย

ถ้าอยาก

จะเสียไปเสียที่อื่น อย่ามาเสียที่นี่

เพราะอะไร

เพราะว่าเราสอนเพื่อความอยู่เป็นสุข เราปฏิบัติกันเพื่อความอยู่เป็นสุข ความเป็นสุขเกิดจากอะไร

หนึ่ง อธิศีลสิกขา มีศีลเป็นปกติ คนที่เขามีศีลนะ เขาไม่สร้างความยุ่งให้เกิดกับบุคคลอื่น เพราะว่าเขามองหาความเลวของตัวเองเป็นสำคัญ ถ้าจิตของเราดีละก็มันก็ไม่ยุ่ง
กายก็ดี วาจาก็ดี ถ้าจิตของเราเลว วาจาก็เลว

กายก็เลว ทุกคนจงสำนึกตัวไว้ อย่าให้มีอะไรเกิดขึ้น

เป็นการผิดระเบียบตามพระพุทธศาสนาและตามระเบียบวินัยแล้วเราก็คบคุมศีล

ศีลของเรามีเท่าไรปฏิบัติให้ครบ ทำไว้ให้มันครบ ธรรมะมีเท่าไรที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน มีเท่าไรปฏิบัติให้ครบ อารมณ์สมณะมี 40 ปฏิบัติให้มันครบของ
ศีล

ทำไรปฏิบัติให้ครบ ถ้าพยายามคิดประพฤติปฏิบัติอยู่อย่างนี้

มันก็ไม่มีความจะไปยุ่งกับบุคคลอื่น

ถ้าเราดีเสียแล้วก็ไม่สร้างความยุ่งยากความเดือดร้อนให้แก่บุคคลอื่น

อาการที่ไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่บุคคลอื่นก็ชื่อว่าไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเอง คนอื่นเขามีอารมณ์เป็นสุขเราก็มีอารมณ์เป็นสุข

ถ้าเราทำคนอื่นเขาให้ความเร่าร้อน

เราก็ได้รับอารมณ์เร่าร้อนเช่นเดียวกัน

พระพุทธเจ้ากล่าวไว้ว่า

ปุชโก ละภะเต

ปุชัง วันทโก ปฏิวันทะนัง

ผู้บูชาย่อมได้รับการบูชาตอบ

ผู้ไหว้ย่อมได้ไหว้ตอบ ถ้าเรามีพรหมวิหาร

4

เสียอย่างเดียว

มันจะมีเรื่องอะไรเกิดขึ้นความเร่าร้อนมันก็ไม่เกิดขึ้น

ขอทุกท่านพยายามควบคุมกำลังใจ ประพฤติปฏิบัติให้ถูกแบบ เพราะสถานที่นี้เป็นพุทธเขต คือ เป็นเขตของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าอย่าไม่เลี้ยงคนชั่ว

พระพุทธเจ้าทรงยกย่องแต่คนดี

นิกคหะ

บักคหะ

บั้นจิริยาของพระพุทธเจ้า ใครดีก็ยกย่องสรรเสริญ ความดีเป็นส่วนของความดี

ใครผิดพระพุทธเจ้าลงโทษ อย่าเอาความดีเข้ามาบวก

ถือว่าทำความดีแล้วทำความชั่วไม่มีโทษอันนี้ไม่ได้ มันคนละเรื่อง

นี่เป็นการควบคุมกำลังใจของเราให้เข้าถึงพระโศดาบันดีผล

อารมณ์แห่งพระโศดาบันดีผลนี้ความจริงมันเป็นหน้าปากคอกแล้วพูดกันง่าย ๆ ก็เป็นของเด็กเล่นสำหรับผู้ใหญ่ เราบวชกันเข้ามาแล้ว เวลานานพอสมควรทำไมไม่รัก

ษาอารมณ์นี้ให้ได้ นี่พูดสำหรับคนชั่ว

สำหรับที่ท่านมีอารมณ์ดีก็ดีมาก ที่รู้ว่าอารมณ์ชั่วก็เพราะว่า ปากชั่ว

จิริยาเกิดทางกายชั่ว มันมาจากใจชั่ว ให้รู้ตัวความชั่วของตัวเอง

ที่นี้เราจะปราบความชั่วของเราได้อย่างไร ก็ทรงพรหมวิหาร

4

ไว้เป็นสำคัญ

ถ้ามีพรหมวิหาร

4

แล้วหาชั่วไม่ได้ศีลก็บริสุทธิ์

พระโศดาบัน ท่านบอกว่ามีศรัทธาในพระพุทธเจ้า มีความศรัทธาในพระธรรม มีความศรัทธาในพระสงฆ์ คำที่จะศรัทธาจริง ๆ หรือการที่จะศรัทธาจริง ๆ ก็คือ

คุมศีลให้บริสุทธิ์

ไม่ทำกายทุจริต วจีทุจริต

มโนทุจริตให้เกิดขึ้น ทรงกายสุจริต ทรงวจีสุจริต

ทรงมโนสุจริต นี่เป็นจิริยาของฆราวาส หรือของพระ สำหรับพระเณร

มีศีลห้ามากอยู่แล้วก็ไม่ควรจะเลว ถ้าเลวละก็ไปเปรียบเทียบกับสัตว์เดรัจฉาน

สู้สัตว์เดรัจฉานไม่ได้

ตามที่พูดแล้วเมื่อคืนนี้

เมื่อคืนเราอธิบายกันมาแล้วว่า อาการพระโศดาบันก็มีความศรัทธาในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และมีศีลห้าบริสุทธิ์ เพราะมีอธิศีลสิกขาเป็นสำคัญ

เป็นปัจจัยของพระโศดาบันกับสภิกาคา

ในเมื่อ

อพุดกันตอนนั้น และก็ปรารถกันบอกว่าการปฏิบัติอย่างนี้ไม่ต้องสนใจเรื่องจจริต

จจริตมันจะเป็นยังไงก็ช่าง เราสนใจอยู่อย่างเดียวว่ามีความศรัทธาในพระพุทธเจ้า

ในพระธรรม ในพระสงฆ์ มีศีลบริสุทธิ์ มีนิพพานเป็นอารมณ์
 แล้วก็มีความสุขดีกรรมฐานเป็นอารมณ์ นี่ถึงความตายไว้เป็นปกติ
 ว่าตายแล้วเราจะไปไหนที่ชั่ว
 ที่นี้ถ้าเราจะตายให้มันดี มันก็ต้องมีกายดี วาจาดี มีใจดี ถ้าหากว่าเรามีกายชั่ว วาจาชั่ว ตายแล้วมันก็ชั่ว คือ พระโศดาบัน คุณกำลังใจให้ทรงอยู่ในความดีเท่านั้น ยังไม่สามารถจะตัดความโลภได้ ยังไม่สามารถจะตัดความรักได้
 ยังไม่สามารถจะตัดความหลงได้ แต่สิ่งทั้ง

4

ประการนี้ยังอยู่ในขอบเขตของศีล

มีวงแคบเข้ามา

เมื่อคืนนี้เราพูดกันถึงอาการที่จะทรงพระโศดาบัน ถ้าใครเขาจะถามหรือไม่ถาม เราก็สร้างความเข้าใจของเราเอง เพราะคำว่า พระโศดาบันนี้ไม่ต้องการสมาธิหรือยังไป
 ัง ทำไม่จึงไม่พูดถึงสมาธิกันบ้าง เป็นอัน

ว่าโศดาบันไม่ต้องหาสมาธิจิต หรือคนอื่นเขาถามหรือท่านจะถามก็ตามใจ

หรือเขาไม่ถามก็ได้ ก็เตรียมแก้ความเข้าใจตัวเองเอาไว้ ก็จึงตอบเขา

บอกว่า

คนที่นึกถึงพระพุทธเจ้า คุณความดีของพระพุทธเจ้าเป็นปกติ ไม่ขาดในอารมณ์ของจิต อันนี้เป็นการเจริญพระกรรมฐานเป็น พุทธานุสติกรรมฐาน
 ปรรากคุณความดีของพระธรรม ปฏิบัติตามพระธรรมคำสั่งสอนที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นปกติ ไม่ลืมความดีในพระธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้แล้ว
 อันนี้เป็น อัมมานุสติกรรมฐาน

เรานึกถึงคุณความดีของพระอริยสงฆ์ที่ปฏิบัติตามพระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน จนได้บรรลุผลเราก็แสวงหาความดีตามนั้นตามท่าน ปฏิบัติตามท่านนึกถึงท่านเข้าไว้
 อย่างนี้เป็น

สังฆานุสติกรรมฐาน

เรานึกถึงศีลที่องค์สมเด็จพระชินีติมารทรมอบให้ แนะนำสั่งสอนเรา ระมัดระวังศีลทุกข้อทุกสิกขาบทให้ปรากฏอยู่ครบถ้วนอยู่ด้วยดี อย่างนี้เป็น สีลानุสติกรรมฐาน

เรามีความรู้สึกลอยๆว่าเราจะต้องตายแน่ จะตายเช้า ตายสาย ตายบ่าย ตายเที่ยง ตายด้วยอาการปกติ หรือด้วยอุบัติเหตุก็ตาม ก็ขึ้นชื่อว่าต้องตาย
 เราไม่ประมาทในชีวิตก่อนที่เราจะตาย

จะกอบโกยความดีใส่กำลังใจไว้ให้มันครบ พระพุทธเจ้าทรงสอนแบบไหน ปฏิบัติให้จบ

ให้ครบทุกประการ ให้บริบูรณ์ทั้งหมด ในฐานะที่เป็นสาวกขององค์สมเด็จพระบรมสุขต

อย่างนี้เป็น

มรณานุสติกรรมฐาน

เป็นอันว่าด้านสมาธิจิตของพระโศดาบันนับไปให้ตีว่ามีอะไรบ้าง

- 1. พุทธานุสติ
- 2. อัมมานุสติ
- 3. สังฆานุสติ
- 4. สีลानุสติ
- 5. อุปमानุสติ
- 6. มรณานุสติ

ที่นี้การเจริญพระกรรมฐานพร้อม ๆ กันเขาทำกันยังไง การที่จะเป็นพระโศดาบันมีกฎบังคับว่า อารมณ์จิตต่ำกว่าปฐมฌานจะเป็นพระโศดาบันไม่ได้
 หรือว่าจะเป็นพระอริยเจ้าไม่ได้ อย่างเลวที่สุดจิตต้องทรงอยู่ในปฐมฌาน

านเป็นปกติ และอย่างดีที่สุดจิตก็จะทรงอยู่ในฌาน

4

เป็นปกติ แต่ฌาน

4

นี่ปกติไม่ได้ ปกตินี้หมายความว่า ถึงเวลาที่เราจะใช้

ในยามปกติธรรมดาเราพูด เราคุย เราทำงาน จิตต้องอยู่ในปฐมฌานเป็นปกติ

แล้วอารมณ์ปฐมฌานเป็นอย่างไร

อารมณ์ปฐมฌานก็คือว่า เมื่อกิจการงานอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้นกับเรา อารมณ์นี้จะคุมอยู่ในอนุสติทั้งหมดตลอดเวลา เราจะไม่ลืมพระพุทธเจ้า เราจะไม่ลืมพระธรรม
 เราจะไม่ลืมพระสงฆ์ เราจะลืมศีล เราจะลืมพระนิพพาน

เราจะไม่ลืมนึกถึงความตาย

นี่ถ้าทุกคนทำได้อารมณ์อย่างนี้ มันจะมีบ้างไหมที่จะสร้างเดือดร้อนให้กับบุคคลอื่น จะไปยุ่งกับจริยาของบุคคลอื่น จะไปยุ่งกับอาการของบุคคลอื่น จะไปตีโน่นตบนี้
ว่าคนนั้น ตาคคนนี้

เสียดสีคนโน้นเสียดสีคนนี้

มันจะมีไหม แล้วมีการทงงตน มันจะมีไหม ไม่มี

สำหรับคนตีประเภทนี้

ความจริงพระโศดาลัยไม่มีอารมณ์สูงพิเศษอะไรเลย ถ้าเราเป็นชาวบ้านก็เป็นชาวบ้านชั้นดีเท่านั้น ถ้าเป็นพระก็เป็นพระชั้นแล้ว ไม่ใช่พระชั้นดี

พระโศดาลัยนี้เป็นพระเริ่มต้น เป็นพระเด็ก ๆ

ถ้าเป็นพระก็เรียกว่าพระชั้นแล้ว ถ้าเป็นฆราวาสก็เป็นฆราวาสชั้นดี

แต่ถ้าอารมณ์ของเราทรามลงกว่าพระโศดาลัยล่ะ ถ้าเป็นพระ ก็เลยเป็นพระเดรัจฉานไป

ถ้าฆราวาสก็จัดว่าเป็นปลุขคนคนหนาแน่นไปด้วยกิเลส เป็นพาลชน คนโง่ โง่เพราะอะไร

โง่เพราะไม่คุมความดี ไม่หาความสุขให้เกิดแก่ตน ทั้งนี้ก็เพราะว่า

คนที่เข้าถึงพระโศดาลัยนั้นมีอารมณ์เป็นสุขปกติ ไม่ถือมงคลตื่นข่าว

คำว่าไม่ถือมงคลตื่นข่าว ก็คือเขาเอที่ไหนไปทีนั้น เขาถือที่โน่นตีไปที่โน่น

เขาถือที่นี้ตีมาที่นี้ ผลที่สุดหาดีอะไรไม่ได้ จับไม่ถูก มีอารมณ์ไม่แน่นอน

มีสติไม่ตรง

อย่างนี้ไม่ใช่พระโศดาลัย

สำหรับพระโศดาลัยนั้นอยู่ที่ไหนก็อยู่ที่นั่น ที่ไหนไม่สำคัญ คำสอนของอาจารย์องค์ไหน พระองค์ไหน องค์ไหน ๆ ก็ไม่สำคัญ ถ้าตรงต่อคำสอนขององค์สมเด็จพระบรม
สุคต พระโศดาลัยยอมรับ

ย่อมไม่ถือว่า

อาจารย์เป็นสำคัญ ถือพระพุทธเจ้าเป็นสำคัญ ไม่ใช่ไปนั่งถือตัวบุคคลว่า

พระองค์นั้นสอนดี อาจารย์องค์นี้สอนไม่ดี เขาไม่ถืออาจารย์เป็นสำคัญ

เพราะท่านถือว่าเป็น

ศากยบุตรพุทธชินโรส

ฉะนั้น ท่านที่ถึงพระโศดาลัยแล้วจึงยอมรับนับถือพระพุทธเจ้าว่าเป็นพระพุทธบิดา

อย่าง พระนางสามาวดี เมื่อพระเจ้าอุเทนบรมกษัตริย์ พระบาทท้าวเธอทรงขอขมา เพราะการหลงผิด ลงโทษพระนางสามาวดีโดยไม่มีโทษ แต่โทษไม่เกิด

เพราะลูกศรไม่ทำอันตรายพระนาง

พระเจ้าอุเทนก้มลงจะกรา

บขอขมา พระนางบอกว่าขอขมาหม่อมฉันไม่ได้

ต้องไปขอขมาต่อบิดาของหม่อมฉัน นี่การผิดในพระอริยเจ้า ต้องขอขมาตรงต่อพระพุทธเจ้า

ที่เรียกว่า ขอขมาต่อบิดาเพราะถือพระพุทธเจ้าเป็นพ่อ

ฉะนั้น ขอท่านทั้งหลาย การปฏิบัติพระกรรมฐาน จงอย่านำความเลวเข้ามาไว้ในจิต ขอได้โปรดทราบว่าเป็นสำนักของเราตั้งมานานพอสมควร องค์เก่าอยู่นานพอสมควร

ถ้ายังมีอารมณ์เลวอยู่ เราก็จัดออกไป จะไม่เห็นหน้ากับบุคคลผู้ใด ทำความดีเพียงใด

นั่นเป็นเรื่องของความดี แต่ความชั่วต้องเป็นเรื่องของความชั่ว

อย่าเอาความดีเข้ามาคู่ความชั่ว อันนี้ถ้อยให้ไม่ได้

พระพุทธเจ้าก็ปฏิบัติอย่างนั้น

เพราะฉะนั้น ขอท่านทั้งหลาย ถ้าปรารถนาจะทรงความเป็นพระโศดาลัยไว้ แต่ความจริงพระโศดาลัยนี้ใครปฏิบัติเต็ม 3 เดือน

ไม่ได้พระโศดาลัยนี้รู้สึกว่าจะเลวเกินไป เพราะมันเป็นของไม่ยาก

จะเลวเกินกว่าที่คิดว่ามีความดีอยู่บ้าง เพราะว่าจะอะไร

เพราะว่ามีความเคารพในพระพุทธเจ้า เคารพในพระธรรม เคารพในพระสงฆ์

นึกถึงความดีของท่านเป็นปกติ อันนี้มันน่าจะอยู่กับพวกเราอยู่แล้วเป็นธรรมดา

และการมีศีลบริสุทธิ์มันก็ควรจะมีอยู่แล้ว นึกถึงพระนิพพานเป็นอารมณ์

มันก็ควรจะมีได้เป็นของไม่ยาก นึกถึงความตายเป็นอารมณ์ มันก็ควรจะมีอยู่แล้ว

และการตัดกิเลสก็ไม่มีความสำคัญตรงไหน ยังมีความรักในเพศ ยังมีความอยากกรวย

ยังมีความโกรธ ยังมีความหลงแต่ไม่ละเมียดศีล รักแต่ไม่รักนอกขอบเขตของศีล

อยากกรวยก็กรวยด้วยความบริสุทธิ์ คือ ไม่คิดโกงใคร ทำมาหากินตามปกติ

โกรธแต่เราไม่ประหารบุคคลอื่น หลง ยังรักสวยรักงาม แต่ไม่ลืมนึกถึงความตาย

นี่เป็นของง่าย ๆ กล้วยปากคอก เป็นของที่ไม่เกินวิสัย

พอจะทำได้

หวังว่าต่อไปนี้ท่านทั้งหลายคงจะไม่มีใครเลย มีแต่ความดีและก็ทรงความดีทั้งหลายอย่างนี้ไว้ ถ้าเป็นพระทรงความดีแค่นี้ผมถือว่าเลวเกินไปในฐานะที่ครองผ้ากาสาว
พัศตร์ สำหรับบรรดาท่านพุทธบริษัทที่เป็นฆราวาสก็ขอยกย่องว่า ถ้าทร

งไว้ได้จัดว่าเป็นความดี

และต่อจากนี้ไปขอท่านทั้งหลายโปรดตั้งกายให้ตรง ดำรงจิตให้มั่น กำหนดรู้ลมหายใจเข้า หายใจออก ใช้คำภาวนาและพิจารณาตามอภัยาศัย จนกว่าจะได้ยินเสียงสัง
ญญาณบอกหมดเวลา